

06 oktober 2019

ISRAELZONDAG

Bijbellezing: Psalm 89

Is God betrouwbaar? Kan je anno 2019 als weldenkend wezen nog echt op God vertrouwen? ... Dat klinkt misschien als een wat vreemde, misschien ook oneerbiedige vraag. Waarom deze vraag? Nu, er zijn zoveel dingen, je kunt zoveel zien en horen... en er zijn zoveel persoonlijke situaties, die zo lastig zijn om met je geloof in God te rijmen.

Ik ga hier in de preek geen pasklare antwoorden op geven, want die heb ik niet. Maar ik wil met u vanmorgen kijken naar het volk Israël, naar een psalm die wij van hen hebben ontvangen en met hen mogen meezingen... In die psalm kunnen wij heel wat ontdekken wat ons mogelijk kan helpen bij die spanning waarin je kunt leven: het prachtige geloof en de soms zo bittere of teleurstellende, dagelijkse werkelijkheid.

Psalm 89 is een heel bijzondere psalm. De dichter van psalm 89 is Ethan, , maar hem kennen wij verder niet. In 1 Kronieken 15 wordt ene Ethan als een Levitische zanger vermeld, dus grote kans dat hij een van de Levieten was, die de zang en muziek in de tempel verzorgde.

In zijn psalm bezingt Ethan God vanwege Zijn goedertierenheid en trouw. Ook Gods macht en majesteit worden uitgebreid en prachtig beschreven, maar steeds vormen de woorden 'goedertierenheid' en 'trouw' het refrein (o.a. vers 14-15). Daar moet het vooral over gaan. Gods goedertierenheid: Gods onverdiende goedheid, zo zou je kunnen omschrijven. Zijn liefdevolle betrokkenheid op Zijn volk. Gods goedertierenheid, Zijn liefdevolle betrokkenheid... en Zijn trouw. Zijn betrouwbaarheid. Zijn waarheid, zo zou je ook kunnen vertalen. Je kunt op deze God aan.

Wat is nu zo bijzonder...: deze geweldige, machtige God, deze God van liefdevolle betrokkenheid en betrouwbaarheid heeft ervoor gekozen om Zijn Koninklijke macht en majesteit, Zijn liefde en betrouwbaarheid op aarde heel menselijk te maken. Wat bedoel ik? Nu, David is door God uitgekozen om iets van Gods macht en majesteit, van Zijn betrokkenheid en betrouwbaarheid te laten zien. Steeds horen wij tussen de regels over Gods Koninklijke heerschappij, Zijn macht en liefde, steeds horen wij tussen die regels door over koning David (vers 2-4 en 20-38) David wordt Gods uitverkorene genoemd. Gods dienaar. Allemaal eretitels voor David. Vers 21: 'Ik heb hem gezalfd (zalven = Messias in het Hebreeuws). Vers 27: *Hij (David) zal tot Mij roepen: U bent mijn Vader, mijn God en de rots van mijn heil.* ²⁸Ja, *Ik zal hem tot een eerstgeboren zoon maken, tot de allerhoogste van de koningen van de aarde.* ²⁹Ik zal Mijn goedertierenheid tegenover hem voor eeuwig houden, aan Mijn verbond met hem trouw blijven. ³⁰Ik zal zijn nageslacht voor eeuwig laten bestaan en zijn troon als de dagen van de hemel. David en God lijken haast een eenheid te vormen. David wordt zelfs *de zoon van God* genoemd, een koninklijke titel die aangeeft dat er een heel bijzondere verbondenheid is tussen God en de koning... Hemel en aarde, Goddelijke heerschappij en menselijke macht komen samen in God en David. Gods eeuwige heerschappij... en het koningshuis van David dat van geen wankelen weet.

Maar nu komt het: 'Heere God', zo zingt Ethan verder, 'er is helemaal niets meer van dit koningshuis van David is te zien...! Ethan roept het uit: ³⁹*U hebt hem verstoten en verwerpen, U bent verbolgen geworden op Uw gezalfde (Uw Messias).* ⁴⁰*U hebt het verbond met Uw dienaar tenietgedaan, U hebt zijn diadeem (zijn kroon) ontheiligd en op de aarde geworpen.*

God heeft zulke grote beloften aan David gegeven..., al Gods macht en majesteit leken in die ene persoon gepersonifieerd

te worden..., maar David is lang geleden gestorven..., Zijn nakomelingen zijn gestorven... en langzaam maar zeker is heel dat koningshuis van David afgebrokkeld... een ruïne geworden, een herinnering aan een ver verleden...

Kunt u zich er iets van voorstellen wat dit voor Ethan en zijn mede-Israëlieten moet hebben betekend? Een geweldige pijn, verbijstering... Maar ook een diepe geestelijke crisis... Hebben zij zich dan alles ingebeeld over God en Gods goedertierenheid en Gods betrouwbaarheid? God Die zulke grote beloften heeft gedaan aan David en zijn nageslacht... God Die met een eed had gezworen... God had al Zijn betrouwbaarheid, al Zijn goedertierenheid en waarheid opgehangen aan die ene persoon, die ene persoon waar nu niets meer van over is, die is vertrappt en verworpen, zo zegt Ethan heel sterk. (Waarschijnlijk denkt Ethan hij aan de laatste koning van Juda, die zo is vernederd door de Babylonische keizer.)

Heeft God Zich compleet tegen het koningshuis van David gekeerd? Heeft God Zich compleet tegen Israël gekeerd? Of – dat zouden wij anno nu ons afvragen – was het gewoon allemaal ingebeeld misschien? ... Er is al meer dan 2000 jaar geen koningshuis meer in Israel... Israël is tot een eeuwige splijtzwam geworden te midden van vele volken die hen de eeuwen door hebben overheerst. Israël is zelf qua politiek intern hevig verdeeld. Het volk van David is overigens ook in grote mate seculier geworden... De vraag van Ethan aan God - zo'n 2500 jaar geleden gesteld, vermoed ik – deze vraag aan God is na al die eeuwen nog steeds niet beantwoord (vers 50): Heere, waar zijn Uw vroegere blijken van goedertierenheid? U hebt ze David gezworen bij Uw trouw!

Ik begon met de heel kritische vraag of je anno nu nog onbevangen op God kon vertrouwen..., als je in de wereld om je heen kijkt..., als je zoveel ellende ziet..., als je soms ook in de kerk dingen meemaakt die je heel erg teleurgesteld doen zijn in mensen, of in God, of je er misschien gewoon niets bij voelt... wat is er van dat geloof en van die God dan allemaal waar? ... Nu tussen onze vragen anno nu... en Ethans' vragen van toen - vragen die ondanks alle eeuwen afstand eigenlijk best heel dicht bij elkaar lijken te komen - is er iets gebeurd. Ik herken namelijk iemand in die beschrijving van Ethan, waarmee hij de gezalfde, de koning, omschrijft. Ja, nog iemand anders dan David...

Ethan heeft het over de koning die zoveel macht heeft, macht over de zee, zo zegt hij zelfs. Nu, enkele eeuwen na Ethan dobberde er op het meer van Galilea een bootje, een bootje vol met bange, angstige vissers, die in een vreselijke storm geraakt waren. Maar opeens stond iemand uit hun midden op, nadat zij Hem wakker gemaakt hadden. Deze Persoon gebood de wind en de zee om rustig te worden. Het was Jezus. Jezus had macht over de zee. ...En jaren na Ethan heeft deze zelfde Jezus een stem uit de hemel gehoord, die precies uitsprak wat Ethan over David had geschreven. De stem uit de hemel zei: 'Gij zijt Mijn geliefde Zoon'. De Zoon van God. Deze Jezus heeft Zelf ook tot de hemel geroepen: Vader! Abba!' ... En deze Jezus, de Zoon van God, Die alle macht had in hemel en op aarde..., deze Koning voor Wie de zee en de storm moeten buigen, zoals Ethan het beschrijft, deze Jezus is verworpen. Precies zoals Ethan verbijsterd uitriep tot God. 'U hebt Hem verstoten en verwerpen!' Inderdaad. Jezus was ten diepste die Gezalfde (Messias), waarover Ethan schreef, die Gezalfde Die door God is verstoten en verworpen: 'Mijn God, Mijn God, waarom heeft U Mij verlaten?'

Tussen Ethans' verbijstering toen... en onze vragen anno nu... is Jezus gekomen. Hij is de Gezalfde, de Messias, van Psalm 89. Hij is die Koning Die door God is verworpen..., de Koning van de Kerk, de Messias van Israël. Wat Israël toen niet kon begrijpen, niet voor waar had kunnen houden... en waar wij ons nog steeds over verwonderen en verbazen, is dat Psalm 89 inderdaad is vervuld. 'U zou toch niet liegen tegen David?', zo roept Ethan tot God. Hoe kan het dan dat...? Maar God heeft niet gelogen. Hij heeft een Zoon uit het nageslacht

van David geboren laten worden. In Bethlehem om precies te zijn, ja precies in de stad van David... Deze Zoon van David is de weg gegaan, zoals in Psalm 89 is verwoord: een weg van Koninklijke heerlijkheid en macht die uitmondde in diepe vernedering. Engelenzang in de Kerstnacht... en gehoon, gelach en diepe duisternis op Goede Vrijdag.

Dit is de weg die God gaat om deze wereld te redden. Die diepe vragen van psalm 89 bleken zelf het antwoord te bevatten. 'Waar zijn Uw beloften aan David, God? Want wij zien alleen maar een verworpen David, door U in de steek gelaten!', zo roept Ethan uit ... Maar dat was nu juist de vervulling van Gods belofte: Zijn Zoon verworpen, tot een smaad geworden..., een Zoon uit het geslacht van David Die Zich liet kruisigen en in de duisternis eenzaam stierf... Dat was de vervulling van Gods belofte. En *dat is dus Gods weg om ons Zijn goedertierenheid en trouw te laten zien*. Zijn liefdevolle betrokkenheid op ons mensen. Zijn trouw en betrouwbaarheid. Waar is daar iets van te zien, vroegen wij ons af aan het begin van de preek? Je ziet er soms helemaal niets van. Soms lijkt het wel alsof je het jezelf allemaal inbeeldt.. Nu, psalm 89 verwijst eeuwen voor Christus al naar Golgotha. Daar moet je zijn om Gods goedertierenheid en betrouwbaarheid te ontdekken. Daar bij het kruis. De troon van de Zoon van David, de Zoon van God. God is Zijn volk niet vergeten. God zal Zijn wereld niet vergeten. God is jou niet vergeten.

God gaat een heel bijzondere, eigenlijk niet te bevatten, weg met deze wereld...: via een koningshuis van een onbekend volk in een onbekend klein landje... David, koning over Israël. Dat is de weg die God ging om deze hele wereld te redden. De weg ging vervolgens nog dieper en verbijsterend anders: het koningshuis stortte in..., de koning stierf..., de Gezalfde werd verworpen en gekruisigd.

Samen vormen Israël en de kerk via psalm 89 een kring om de Messias. Israël en de kerk horen bij elkaar, ook al komen wij er met elkaar niet uit. Wij als kerk hebben die woorden van Ethan, die woorden van Israël nodig om iets te begrijpen van Wie Jezus is en waarom Hij die wonderlijke weg is gegaan, die weg van het verworpen worden. En Israël op haar beurt heeft ons nodig, om te ontdekken dat Gods weg verder is gegaan na David..., dat God een nieuw begin heeft gemaakt in de ware Zoon van God en Zoon van David, Jezus Christus.

Wat ik zo bewonder in Ethan en zijn volk, het joodse volk de eeuwen door, dat is dat zij zijn blijven roepen om Gods goedertierenheid en trouw. Zij blijven God aan Zijn woord houden. Ik weet nog goed, dat ik in (volgens mij) 2008 bij de Klaagmuur stond. Links van mij hoorde ik een oudere man met zijn ogen gesloten roepen om de Messias. Messiach! Messiach! Het deed mij enerzijds pijn, omdat ik geloof dat die Messias al lang gekomen is, ook voor hem. Maar aan de andere kant ontroerde het mij ook: deze jood, 2500 jaar na zijn volksgenoot Ethan roept blijkbaar nog steeds: 'hoelang nog Heere?! Waar zijn Uw vroegere blijken van goedertierenheid? U hebt ze David gezworen bij Uw trouw! Deze oude joodse man hield God vast aan Zijn eeuwenoude beloften, Zijn beloften van goedertierenheid en trouw. Zullen wij het ook blijven uithouden, al die eeuwen door, om te blijven roepen om Gods goedertierenheid en trouw? Zal het uw en jouw gebed blijven: Laat Uw Koninkrijk komen Heere! Uw Koninkrijk kome! Laat komen Heer, Uw rijk! ... Zal dat ons gebed zijn en onze verwachting blijven? Onze hoop, zoals Israël bleef hopen, alle eeuwen door, alle crisis door... God aan Zijn woord houden. God aan Zijn eigen beloften houden, ook al zal het misschien nog eeuwen duren, wie weet. Israël roept het ons voor. Zij helpt ons om te blijven roepen. Haar roep en onze roep komen samen in de kring om de Messias.

Maar ik leer nog iets anders van Israël in onze kring om de Messias. Bij de Messias mogen horen houdt lijden in. De weg van de Messias is een lijdensweg. Gods bevrijdende werk

gaat niet over hoogten, maar juist door de diepten. God overwint de wereld niet door Zijn genadeloze overmacht, maar door Zijn opofferende liefde. Gods spoor door deze wereld is een spoor van lijden. Van onrecht ondergaan. Van verworpen worden. ... Israël heeft dat in haar bestaan veelvuldig ervaren. Nee, zij was ook niet altijd een lieverdje, maar wat heeft zij als volk van God veel moeten verduren. Van Egyptische en Babylonische overheersers lang geleden, onder andere in de tijd van Ethan. Niet in de laatste plaats van de kerk, helaas maar waar. Van Islamitische onderdrukkers. Van het Derde Rijk. Israël is een lijdensweg gegaan..., een weg van verworpen worden..., van onrecht ondergaan..., van zondebok zijn..., zij is de weg van de Messias gegaan. ... En laat nu deze Messias, Jezus Christus, ons ook oproepen om deze weg te gaan, om Hem te volgen op Zijn weg! Daarom zegt Jezus ook op een keer: besef wel wat je doet, als je Mij volgt! Bereken eerst de kosten. Heb je het er echt voor over? Mij volgen, de weg van de Messias gaan, dat is een weg van lijden. Van verworpen worden. Van onrecht ondergaan. Want dat is de weg van de Messias, zoals psalm 89 ons vertelt. Dat is de weg die het volk Israël is gegaan de eeuwen door. En dat is daarom ook de weg die wij als kerk zullen moeten gaan. De kerk is geen succesvolle onderneming. De kerk, dat is een groepje volgelingen die samen met Israël een kring om de Messias vormen, een groepje volgelingen die bereid zijn om onrecht te ondergaan..., die er niet voor weg deinken om de minste te willen zijn.... De kerk bestaat uit mensen die vergeven, als hen vergeving wordt gevraagd. Het zijn mensen die niet streven naar waardering en macht, maar die juist het heil van een ander op het oog hebben. Het zijn mensen die de voeten van een ander wassen, maar in vele landen juist met de voeten vertrappt worden. ... Nu hoeft je dat allemaal niet op dezelfde manier te ervaren, want wij zijn geen Israël ten tijde van het Derde Rijk, wij zijn ook geen christenen in Noord-Korea anno nu. Maar in de kring van de Messias, in de nabijheid van Gods Gezalfde, wordt je geconfronteerd met lijden. Ga je het lijden van een ander niet uit de weg. Maar ben je ook bereid om de lijden met de ander en voor de ander. In de kring van de Messias wordt je opgeroepen om te incasseren, te vergeven, genade te brengen aan een ongenadige wereld. Je wordt door de Messias geen glorierijke, interessante weg beloofd. Nee, de weg achter Hem aan is een weg van je geven..., jezelf verliezen..., je inzetten voor het heil van de ander..., niet altijd op waarde geschat worden... en vaak ook jezelf tegenkomen. Ja, soms is het grootste gevecht nog het gevecht met jezelf. Zal jij die weg gaan?

Ik begon de preek met de grote vragen van deze wereld. De onbarmhartige situaties die je soms in je leven tegenkomt. De pijn waar geen antwoorden op zijn. Is God wel betrouwbaar? Waar is God in het geheel? ... Vanuit psalm 89 hebben wij de weg van de Messias gezien. God toont Zijn trouw, Zijn goedertierenheid in de weg van de vernedering en het verworpen worden van de Messias, van Jezus. De vraag van Ethan bleek het antwoord al te bevatten. Hier is Gods trouw, hier is Gods goedertierenheid: in deze verworpen en gekruisigde Messias.

Aan u en mij de oproep om deze weg van de Messias te volgen. Om door het lijden heen, door de vragen heen, trouw te zijn en goedertierenheid aan een ander te bewijzen. Terwijl wij samen met Israël blijven roepen, blijven roepen en God zullen houden aan Zijn eigen beloften:

*Laat komen, Heer, uw rijk,
Uw koninklijke dag,
Toon ons uw majesteit,
Messias, uw gezag!*

---

*Heeft u vragen of een reactie: ds. E.G. (Eddy) de Kruijff //
010 210 89 71 // dekruijff@live.nl*